

Stanisława Jasińska

Ś. p. Helena Olszewska

Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej 3, 331-332

1939-1946

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ś. p. HELENA OLSZEWSKA

Ś. p. Helena Magdalena Olszewska, bibliotekarka Biblioteki Kórnickiej, córka Edwarda i Ludwika z Piotrowskich, urodziła się 7. III. 1872 r. w Radownicy pow. złotowskiego na Pomorzu. Od roku 1876 rodzice przenieśli się w Poznańskie. Początkowe nauki pobierała w szkole powszechnej w Modrzu, po ukończeniu której uczyła się prywatnie. Jako dziecko odznaczała się zdolnościami, doskonałą pamięcią i wielką pracowitością, co cechowało ją przez całe życie. Wychowanie domowe wcześniej rozbudziło w niej uczucia patriotyczne i pragnienie służenia Ojczyźnie. Zaczyna więc uczyć dzieci pracowników folwarcznych języka polskiego i historii. W r. 1892 przygotowuje się w Poznaniu na kurs seminarium w szkole Froebela, który kończy w r. 1893 z wynikiem dobrym. Została nauczycielką prywatną, pracując w kraju lub wśród rodzin polskich, przebywających w Rzeszy. Przed wybuchem wojny 1914 r. wyjechała do Francji, gdzie w r. 1915 kończy kurs języka francuskiego w L'Alliance Française, następnie zapisała się na wydział historyczno-literacki Sorbony. Dyplom Sorbony otrzymała w r. 1918. W czasie pobytu w Paryżu mieszkała w Hotelu Lambert u jen. Jadwigi Zamoyskiej, której pomagała w załatwianiu korespondencji i przy opracowywaniu dzieła „Jenerał Zamoyski”. W r. 1919 wróciła do kraju i zamieszkała w Kórniku, gdzie była nauczycielką języka francuskiego w „Wyższej Szkole Dziewcząt”. Pracowała tutaj do r. 1921 czyli do chwili zamknięcia szkoły.¹

W latach następnych udzielała lekcji w Kórniku. W r. 1928 objęła z upoważnienia Zarządu Fundacji „Zakłady Kórnickie” funkcje sekretarki ś. p. Marii Zamoyskiej, córki jenerałowej. Na tym stanowisku brała udział w jej pracach społecznych i porządkowała papiery rodzinne.

W r. 1935 rozpoczęła pracę w Bibliotece Kórnickiej. Powierzono jej tu porządkowanie archiwaliów XIX wieku, dotyczących Działyńskich, Zamoyskich, powstań i emigracji. Przygotowywała katalog naukowy tej części zasobów rękopiśmiennych Biblioteki. Po wkroczeniu Niemców we wrześniu

1939 r. usunięta z Biblioteki z resztą personelu kontynuowała pracę dzięki Stanisławowi Małeckiemu, dozorca zamku kórnickiego, który dostarczał jej potajemnie materiałów. Dopiero aresztowanie Małeckiego we wrześniu 1942 odcięło ją od zbiorów. W r. 1943 wysiedlił ją okupant z Kórnicka do położonych w okolicy Dworzysk. Tam zaskoczyła ją śmierć z ręki nieznanego sprawcy w dniu 4 lutego 1945 r.

Ś. p. Olszewska brała czynny udział w życiu miejscowego społeczeństwa, Uczyła bezinteresownie niezamożną młodzież. Jako członkini Katolickiego Stowarzyszenia Kobiet w Kórniku prowadziła sekcję pogadarek religijnych. W czasie okupacji wypożyczała młodzieży książki polskie ze swej dość zasobnej biblioteki. W Bibliotece Kórnickiej pracowała sumiennie, z zamiłowaniem i znajomością rzeczy, zdobytą przez studia i duże czytanie. Zdołała wykonać znaczną część zadania, przeprowadziła segregację materiału i sporządziła wykazy aktów i korespondencji. Nieoczekiwany Jej zgon jest dla Biblioteki dotkliwą stratą.

Stanisława Jasińska

¹ Fundator Władysław Zamoyski miał zamiar przekształcić tę szkołę na gimnazjum kórnickie i traktował już o nabycie dla niego domu z ogrodem (róg ulicy Szkolnej i placu targowego). Nie zdołał przeprowadzić zamiaru, będąc zbyt zaabsorbowanym trudnościami, związanymi z tworzeniem Fundacji „Zakłady Kórnickie“. Mimo to należy podkreślić, że pierwsza myśl o założeniu gimnazjum w Kórniku, szczęśliwie dziś zrealizowana, wyszła właśnie od niego.